

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Бердянський державний педагогічний університет

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
ЗА НАПРЯМОМ:

Вчитель (викладач) української мови та літератури

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою БДПУ
від «03» жовтня 2019
протокол № 3

Освітня програма вводиться в дію з
01 січня 2020
Ректор І.Т.Богданов
(наказ № 79 від «07» жовтня 2019)

Бердянськ, 2019

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми

СХВАЛЕНО

Методичною радою БДПУ
від «19» вересня 2019
(протокол № 2)
Голова

[підпис] О.І.Гуренко

ПОГОДЖЕНО

начальник навчального
відділу БДПУ
[підпис] О.В.Шубіна
«02» вересня 2019

Ініційовано

кафедрою української мови та славістики
протокол № 1
від 20 серпня 2019
завідувач кафедри
[підпис] М.М. Греб

кафедрою української та зарубіжної літератури і порівняльного
літературознавства
протокол № 1
від 22 серпня 2019
завідувач кафедри
[підпис] О.Д. Харлан

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою у складі:

1. *Греб Марія Михайлівна*, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач-професор кафедри української мови та славістики факультету філології та соціальних комунікацій Бердянського державного педагогічного університету
2. *Харлан Ольга Дмитрівна*, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української та зарубіжної літератури і порівняльного літературознавства факультету філології та соціальних комунікацій Бердянського державного педагогічного університету
3. *Новик Ольга Петрівна*, доктор філологічних наук, професор, кафедри української та зарубіжної літератури і порівняльного літературознавства факультету філології та соціальних комунікацій Бердянського державного педагогічного університету
4. *Павлик Неля Віленівна* кандидат філологічних наук, доцент, кафедри української мови та славістики факультету філології та соціальних комунікацій Бердянського державного педагогічного університету

1. Профіль освітньої програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників за напрямом: вчитель (викладач) української мови та літератури

1. Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Бердянський державний педагогічний університет Кафедра української мови та славістики; кафедра української та зарубіжної літератури і порівняльного літературознавства
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації педагогічних кадрів за напрямом: учитель української мови та літератури
Тип документу та обсяг освітньої програми	Свідоцтво/сертифікат про підвищення кваліфікації, 1 кредит ЄКТС (30 годин)
Наявність ліцензії	Дозвіл на провадження освітньої діяльності з підвищення кваліфікації керівних та педагогічних кадрів, спеціалістів установ та закладів освіти; та підвищення кваліфікації за акредитованими програмами (Наказ МОН України №26-л від 04.03.2021)
Передумови	Вища освіта
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	До 01.07.2024 року.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://bdpu.org/opp/
2. Мета освітньої програми	
ПРИКЛАД Підвищення методичного та практичного рівнів професійної компетентності учителів української мови та літератури відповідно до основних напрямів державної політики у галузі освіти, запитів громадянського суспільства, установ і закладів освіти, освітніх потреб споживачів освітніх послуг.	
3. Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність)	01 Освіта / Педагогіка 014 Середня освіта (Українська мова і література)
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна
Основний фокус освітньої програми	Загальна освіта в галузі освітніх та педагогічних наук за спеціальністю підвищення кваліфікації педагогічних працівників за напрямом: учитель української мови і літератури. Ключові слова: педагогіка, освіта, українська мова, українська література.
Особливості програми	Програма орієнтована на інтеграцію теоретичної та практичної підготовки з української мови та літератури в рамках підвищення кваліфікації для забезпечення ефективної діяльності у цій галузі.
4. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Проблемно-орієнтоване навчання, яке проводиться у формі лекцій, семінарів, практичних занять, консультацій, самостійного вивчення, виконання курсових робіт на основі нормативно-правових актів, підручників, посібників, періодичних наукових видань.

Оцінювання	Вхідне та вихідне діагностування; захист кваліфікаційної роботи
5 . Програмні компетентності (за стандартом)	
<i>Інтегральна компетентність (ІК)</i>	ІК. здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів освітніх наук, і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в основній середній школі.
<i>Загальні компетентності (ЗК)</i>	ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 4. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК 5. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК 6. Здатність працювати в команді. ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 8. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях. ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 11. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК 12. Здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності. ЗК 13. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
<i>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</i>	ФК 1. Здатність формувати в учнів предметні компетентності. ФК 2. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання. ФК 3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з української мови і літератури. ФК 4. Здатність аналізувати особливості сприйняття й засвоєння учнями навчальної інформації з метою прогнозу ефективності та корекції освітнього процесу. ФК 5. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови, теорії та історії української літератури в закладах середньої освіти, практиці навчання української мови і викладання української літератури. ФК 6. Здатність вільно володіти українською мовою, адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової і міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної

	поведінки в різних комунікативних контекстах. ФК 7. Здатність реалізовувати ефективні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання української мови і літератури на підставі передового вітчизняного й міжнародного досвіду. ФК 8. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній та письмовій формах українською мовою, володіти методикою розвитку зв'язного мовлення учнів у процесі говоріння й підготовки творчих робіт. ФК 9. Здатність орієнтуватися в українському літературному процесі (від давнини до сучасності), спадщині письменників у контексті літератури, історії, культури, використовувати знання мови і здобутків світового письменства для формування національної свідомості, культури учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві. ФК 10. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту. ФК 11. Здатність власною державницькою позицією, особистою мовною культурою, ерудицією, повагою й любов'ю до української мови, літератури, історії виховувати національно свідомих громадян України. ФК 12. Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду (вітчизняного, закордонного) у галузі викладання української мови і літератури з метою професійної саморегуляції й свідомого фвибору шляхів вирішення проблем в освітньому процесі. ФК 13. Здатність доцільно використовувати й створювати сучасне навчально-методичне забезпечення (обладнання) для проведення занять. ФК 14. Здатність здійснювати власне дослідження в освітній діяльності, узагальнювати й оприлюднювати результати розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо). ФК 15. Здатність створювати рівноправний і психологічно позитивний клімат для навчання, організовувати ефективну комунікацію між учасниками освітнього процесу (учні, учителі, батьки та ін.). ФК 16. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації навчально-виховних цілей. ФК 17. Здатність розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави
6. Програмні результати навчання (ПР) (за стандартом)	
Знання:	
ПРЗ 1. Знає сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови і літератури.	
ПРЗ 2. Обізнаний із елементами теоретичного й експериментального (пробного) дослідження в професійній сфері та методами їхньої реалізації.	

ПРЗ 3. Знає основні функції й закони розвитку мови як суспільного явища, різномірневу (системну) організацію української мови та її норми, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.

ПРЗ 4. Знає провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні, специфіку його перебігу в культурному контексті, літературні напрями, течії, жанри, стилі, здобутки національної літератури, художні твори класики й сучасності у взаємозв'язках зі світовою літературою й культурою.

ПРЗ 5. Знає державний стандарт загальної середньої освіти, навчальні програми з української мови і літератури для закладів середньої освіти та практичні шляхи їхньої реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності.

ПРЗ 6. Має творчо-критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (український, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань

Уміння:

ПРУ 1. Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі.

ПРУ 2. Володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з української мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатний удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень.

ПРУ 3. Володіє різними видами аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної культури.

ПРУ 4. Володіє навичками атрибуції, розрізняє літературно-культурні епохи, напрями, течії, жанри, стилі української літератури за їх сутнісними характеристиками й на тлі світового письменства.

ПРУ 5. Порівнює мовні та літературні факти, явища, визначає їхні подібності й відмінності.

ПРУ 6. Використовує гуманістичний потенціал української літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України.

ПРУ 7. Володіє основами професійної культури, має здатність створювати й редагувати тексти фахового змісту.

ПРУ 8. Застосовує сучасні методики й технології (зокрема інформаційні) для забезпечення якості освітнього процесу в закладах середньої освіти.

ПРУ 10. Володіє методами й методиками діагностування навчальних досягнень учнів з української мови і літератури; уміє здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів, підготовки до майбутньої професії.

ПРУ 11. Здатний до рефлексії, має навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого вибору шляхів їх вирішення

Комунікація:

ПРК 1. Формує комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу.

ПРК 2. Ефективно спілкується в науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; виступає перед аудиторією, бере участь у дискусіях, обстоює власну думку (позицію), дотримується культури поведінки й мовленнєвого спілкування.

ПРК 3. Організовує освітній процес у закладі середньої освіти, співпрацю учнів (вихованців), ефективно працює в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях).

ПРК 4. Керується у своїй діяльності принципами толерантності, творчого діалогу, співробітництва, взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу.

Автономія і відповідальність:

ПРА 1. Здатний учитися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію.

ПРА 2. Здатний аналізувати й вирішувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів, визначати власну соціокультурну позицію в полікультурному суспільстві, бути носієм і захисником національної культури.

ПРА 3. Ефективно організовує, аналізує, критично оцінює, несе відповідальність за результати власної професійної діяльності.

ПРА 4. Забезпечує охорону життя й здоров'я учнів у освітньому процесі та позаурочній діяльності

7 . Ресурсне забезпечення реалізації програми

<i>Специфічні характеристики кадрового забезпечення</i>	Науково-педагогічні працівники, які мають науковий ступінь або вчене звання, а також особи, які мають ступінь магістра відповідно до профілю підготовки здобувачів за освітньо-професійною програмою підвищення кваліфікації педагогічних кадрів за напрямом: учитель українська мови та література)..
<i>Специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення</i>	Забезпеченість навчальними приміщеннями, лабораторіями відповідає потребі.
<i>Специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення</i>	Бібліотека Бердянського державного педагогічного університету (www.library.bdpu.org). Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. Бібліотека економіко-гуманітарного коледжу БДПУ. Інтернет ресурси та авторські розробки науково-педагогічних працівників БДПУ.

2. Перелік компонент освітньо-професійної програми / освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові роботи, практики, кваліфікаційні роботи)	кількість кредитів (годин)	Форма підсумкового контролю
1.1.1.	Законодавство про освіту	1	
1.1.2.	Нормативне забезпечення охорони праці в закладах освіти	1	
1.1.3	Мовленнєвий імідж педагога	2	
Модуль 2. Професійний			
2.1.1.	Актуальні проблеми мовознавства	2	
2.1.2.	Сучасні технології викладання української мови	4	
2.1.3.	Сучасні технології викладання української літератури	4	
2.1.4.	Актуальні проблеми літературознавства	2	
2.1.5.	Специфіка роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в освітніх закладах	4	
2.2.1.	Культура української мови	2	
2.2.2.	Порівняльне літературознавство	2	

Модуль 3. Діагностико-аналітичний			
3.1.	Вхідне комплексне діагностування	2	Тест
3.2.	Настановне заняття (дистанційно при реєстрації)	2	
3.3.	Захист дослідницьких проєктів (підсумкових робіт)	2	Публічний захист
Разом годин за модулями		1 кредит (30 годин)	

3. Форма атестації слухачів підвищення кваліфікації

Атестація слухачів освітньої програми за напрямом підвищення кваліфікації педагогічних кадрів за напрямом: учитель української мови та літератури проводиться у формі захисту кваліфікаційної роботи та завершується видачею свідоцтва (сертифіката) про підвищення кваліфікації встановленого зразка

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	1.1.1.	1.1.2.	1.1.3.	1.1.4.	2.1.1.	2.1.2.	2.1.3.	2.1.4.	2.1.5.	2.2.1.	2.2.2.	3.1.	3.2.	3.3.	3.4.
ЗК 1	+	+	+			+	+					+	+		
ЗК 2	+	+	+			+	+								
ЗК 3	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК 4	+	+	+	+	+	+	+				+				
ЗК 5	+	+	+	+	+	+	+				+		+	+	+
ЗК 6	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК 7	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК 8	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК 9	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК 10	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК 11	+	+	+												
ЗК 12	+	+	+												
ЗК 13			+		+							+	+	+	+
ФК 1				+	+	+	+	+		+	+				
ФК 2				+	+	+	+	+		+	+				
ФК 3				+	+	+	+	+		+	+				
ФК 4				+	+	+	+	+		+	+				
ФК 5				+	+	+	+	+		+	+				
ФК 6				+	+	+	+	+		+	+				
ФК 7				+	+	+	+	+		+	+				
ФК 8				+	+	+	+	+		+					
ФК 9				+		+	+	+			+				
ФК 10				+	+	+	+	+		+					
ФК 11				+	+	+	+	+		+	+				
ФК 12				+	+	+	+	+		+					
ФК 13				+	+	+	+	+		+	+				
ФК 14				+	+	+	+	+		+	+				
ФК 15				+	+	+	+	+		+					
ФК 16				+	+	+	+	+		+	+				
ФК 17	+	+		+	+	+	+	+		+	+			+	+

**5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідним компонентам освітньої програми**

	1.1.1.	1.1.2.	1.1.3.	1.1.4.	2.1.1.	2.1.2.	2.1.3.	2.1.4.	2.1.5.	2.2.1.	2.2.2.	3.1.	3.2.	3.3.	3.4.
ПРЗ 1					+	+	+	+	+	+	+				+
ПРЗ 2					+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
ПРЗ 3				+	+	+	+	+			+	+	+	+	+
ПРЗ 4							+	+							
ПРЗ 5				+	+	+	+	+							+
ПРЗ 6						+	+	+	+		+	+	+	+	
ПРУ 1				+	+	+	+	+	+		+	+		+	+
ПРУ 2				+	+	+									+
ПРУ 3							+	+							+
ПРУ 4							+	+				+			
ПРУ 5					+	+	+	+	+			+	+		+
ПРУ 6								+	+						+
ПРУ 7		+		+				+		+					
ПРУ 8											+	+			
ПРУ 9				+											
ПРУ 10						+	+								+
ПРУ 11	+	+	+			+	+				+	+	+	+	
ПРК 1					+	+				+	+	+	+	+	
ПРК 2								+		+			+	+	
ПРК 3											+	+	+	+	
ПРК 4		+									+	+	+	+	+
ПРА1	+	+	+	+	+		+						+	+	
ПРА 2	+	+	+	+		+	+		+	+			+	+	
ПРА 3	+	+	+	+					+		+	+			
ПРА 4			+						+		+	+			+